

Verslag bijeenkomst Ontmoet je collega 17 december in Lage Zwaluwe

Onderwerpen:

1. Verzekeringen: Verschil hobbymatig (Aansprakelijkheidsverzekering Particulier APV beter bekend als WA verzekering) of bedrijfsmatig (Bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering BAV). Zodra je bedrijfsmatig werkt (dat bepaalt de schadeafdeling achteraf als er een claim ingediend is) heb je een BAV nodig voor schade en letsel die je paarden kunnen veroorzaken en als je adviezen geeft als zorgverlener of coach kun je aansprakelijk gesteld worden voor verkeerde adviezen (daar is de beroepsaansprakelijkheidsverzekering voor).

Let op uitsluitingen in kleine lettertjes en het verzekerd bedrag in de polis. Zonder instructiediploma praktisch onmogelijk een verzekering af te sluiten. Klanten een contract van eigen-risico laten ondertekenen houdt voor de rechter geen stand. Zie de site Paard en Levenskunst voor meer gedetailleerde informatie.

2. Congres Paard en Zorg; 117 deelnemers, 52 organisatoren, 10 workshops. Vooral equithérapeuten, zorgboeren en studenten (Noordelijke Hogeschool Leeuwarden/vanHall-Larenstein). Verslagen te lezen op de site van Stichting ZorgPK's.

Onderzoek effect Equithérapie: resultaten kunnen niet gegeneraliseerd worden (aantal deelnemers te klein en niet lang genoeg gemeten) (Jelle Drost)

- Effect therapie kinderen met cerebrale parese, nog geen wetenschappelijk bewijs (Heleen Reinders)
- Inzet paarden bij mensen met dissociatieve stoornissen, testen voor en na behandeling geven verbetering te zien (Anja Wouters)
- Handboek Zorgboeren; gericht op startende ondernemer in de zorg met paarden
- Definitieproblemen equithérapie en nog weinig samenwerking (Willem Grol)
- Plannen voor Noordelijk kenniscentrum paard en zorg
- Ervaringen minor Paarden en Hulpverlening (Noordelijke Hogeschool Leeuwarden van Hall Larenstein, praktijk bij de Vrije Teugel)
- Financiering: equithérapie is niet evidence-based en PGB wordt steeds lastiger. Er is geen beroepsvereniging, de methoden en begrippen zijn overal anders. Zie informatie over PGB op site Paard en Levenskunst. Zorgverzekeraars zullen daarom geen contracten aangaan.

Inside informatie: de subsidie die Stichting Zorgpk's heeft ontvangen is niet erg doelmatig gebruikt, te kleine projecten, slecht gecoördineerd en uitgevoerd. De minor Paarden en Hulpverlening heeft een erg laag kennisniveau.

3. Webseminar Linda Kohanov: Maandelijks een hoofdstuk van haar nieuwe boek *Power of the Herd* dat in augustus 2012 uitkomt, kosten 150 euro. Op de site van Paard en Levenskunst wordt de grote lijn uit de hoofdstukken samengevat.

Het eerste hoofdstuk bespreekt zij de vaardigheden die een leider moet hebben om goed te kunnen leiding geven, aan de hand van haar eigen ervaringen met Epona services. Ze geeft aan waarom zoveel paardenmensen (Alexander de Grote, Churchill, Reagan) zulke goede leiders waren. Het tweede hoofdstuk gaat over de biologie achter het spiegelgedrag van paarden en hoe wij mensen kunnen leren ons lichaamsbewustzijn beter te ontwikkelen en in te zetten.

5. Seminar 27 november bij Zefanja Vermeulen: het cognitieve paard.

José Schoorl (bedrijfskundige) en Francesco di Giorgio (etholoog) doen in Italië onderzoek in de praktijk naar de manier waarop paarden het beste leren en getraind kunnen worden.

Belangrijkste conclusie: met conditionering doen we onze paarden erg tekort, zij kunnen ook cognitief leren. Deze laatste methode zorgt voor stressvrije paarden en een betere band met hun eigenaar. Publikaties in wetenschappelijke vakbladen!

Onderzoek naar manier van paarden houden in manege's: paarden die in groepen gehouden worden en veel buiten komen zijn minder gestresst en leren sneller. Ook duidelijk verschillen in rassen te zien.

6. Kwaliteit: wordt verbeterd door samenwerking en kennisdeling. Een professional stelt zich toetsbaar op en doet dus aan intervisie en supervisie en volgt regelmatig opleidingen.

Intervisie is iets héél anders dan een themabijeenkomst, bij intervisie bespreek je met collega's je eigen valkuilen en verbeterpunten in je werk. Coaching is een vak, het is iets anders dan mensen begeleiding bieden of adviseren. Veel mensen die voor sessies met paarden komen zijn kwetsbaar (o.a mensen met hechtingsstoornissen). Weet waar je grenzen liggen en zorg dat je afstemt/samenwerkt met een psycholoog die je kunt raadplegen/ inschakelen als je twijfelt!

7. Teleseminar Kathy Pike: Audiolessen over de chakra's van een paard en het verbeteren van de band met je paard. Te bestellen voor 25 dollar.

8. Leonardo da Vinci Project: dit project is een samenwerkingsverband van een aantal Europese landen (initiator Frankrijk) om de kwaliteit van interventies met paarden te bevorderen en eventueel geaccrediteerde opleidingen op te zetten. Er loopt een onderzoek naar de stand van zaken in de aangesloten landen (in Nederland de enquête van Annet Geerling namens AAIZOO) en dit overzicht zal tzt gepresenteerd worden in het Europese Parlement. Voor Nederland trekt Ulrike Thiel van Hippocampus dit project. De Stichting AAIZOO is hierbij ook betrokken geweest, maar de samenwerking tussen Hippocampus en AAIZOO is nu verbroken.

9. **Buck, the movie:** het levensverhaal van Buck Brannaman, de paardenfluisteraar die rolmodel en adviseur is geweest voor de bekende film naar het boek van Nicolas Evans met Robert Redford in de hoofdrol. Een zeer indringende, mooie reportage over deze nuchtere en bescheiden vakman die over zijn werk zegt: “ik help geen mensen met paardenproblemen, maar paarden met mensenproblemen”. We hebben met zes mensen de deze film van anderhalf uur (exclusief de trailers) gekeken.

Deelnemers en hun achtergrond

Agnes de Groot-Biegaj (1962) is afgestudeerd in 2001 aan yogaopleiding "De Blikopener" te Tilburg als hatha yoga docente en sindsdien werkzaam in eigen yogapraktijk in Bakel. In 2006 gediplomeerd als leraar op STOAS Agrarische Pedagogische Hogeschool in 's Hertogenbosch met specialisatie praktijkgericht leren in VMBO scholen. Deze twee opleidingen vormen de inspiratie tot het volgen van de post HBO opleiding Equithérapie in Soerendonk onder leiding van Ulrike Tiel ingesloten in Stichting Helpen met Paarden- Equithérapie (NL). Afgestudeerd in september 2009.

"De vertakte boom" praktijk van yoga en equithérapie laat verschillende gebieden van mijn werk aan elkaar koppelen en geeft mij de kans om op een zinvolle en effectieve manier mensen te begeleiden in hun ontwikkeling en zoektocht naar balans in het leven. Sinds 2009 geef ik equithérapie aan de kinderen. Ik ben lid van SHP-E (NL) en ik volg regelmatig bijscholingen op therapeutisch, hippisch en yoga gebied. Ik ben bij betrokken bij een Europees project (Leonardo da Vinci) betreffende activiteiten en therapie met paarden. Ik zou graag met deze groep onderzoeken hoe ik de paarden kan inzetten in relatie tot mindfulness. Greetje, die werkzaam is als vrijwilliger voor het werk met de paarden bij Agnes, is vandaag meegekomen uit interesse.

Maatje Bon. Geboren (1966) en getogen tussen de IJslandse paarden. Mijn 6-jarige opleiding genoten aan de universiteiten van Utrecht, Amsterdam, Moskou en Berlijn. Ik ben Slaviste van huis uit, afgestudeerd in de Russische literatuur. Daarna het bedrijfsleven in getrokken.

Sinds 1993 adviseer ik, in samenwerking met mijn 'partner in alles' Kick Schouten, directies, teams en management over organisatieontwikkeling en persoonlijke groei van mensen; ik train en coach mensen in het bedrijfsleven die op het scherpst van de snede zichzelf willen (blijven) vinden in de race met organisatiedoelen. Ik werk voor o.a. DE, TNO, Randstad, Yacht, Heson, Sobic.

Ik leef met een kudde van 3 IJslanders, 2 Pasos Peruano's uit Amerika en 3 reuzenezels. Sinds ca. 15 jaar zet ik paarden in mijn werk in. Als één van mijn interventies die mijn integraal werken mogelijk maken. Daarnaast zet ik in: (emotioneel) lichaamswerk, schaduwwerk, transpersoonlijke coaching en counseling (o.a. NEI en NLP), Transformational Breathing, maskerwerk, familie- en organisatie-opstellingen. Ik ben gericht op het heden en de toekomst met mijn cliënten, maar vind vaak oplossingsrichtingen in hun verleden: “het leven moet voorwaarts geleefd, maar achterwaarts begrepen worden.” “Geen coachpraktijk zonder eigen coaching en opleiding”, vind ik. Jaarlijks start ik daarom voor mezelf een nieuwe opleiding (Arcturus, Phoenix e.a.), ik vraag nog maandelijks supervisie of coaching, ik neem deel in drie intervisiegroepen en start binnenkort zelf een groep.

In 2011 gaf ik de eerste “Basisopleiding Paardencoach”, de volgende start in het voorjaar 2012. Ook de “Systemische Paardencoaching” gaat in 2012 van start, voor gevorderde paardencoaches die

ervaren zijn met systemisch werk. Ook begeleid ik de “Queeste” met hulp van onze kudde. Ik train (vrijwel) altijd met iemand anders. **Mijn visie** op de ontwikkeling van het werkveld: de behoefte aan hernieuwd contact met de aarde (letterlijk), en ons zelf op het diepste niveau zal alleen maar toenemen. Equus heeft zo’n vanzelfsprekende wijze om dit te helpen bewerkstelligen, dat haar plek onmiskenbaar in de buurt van de mens-in-ontwikkeling zal zijn. De begeleidende mens kan echter een ander mens maar in die mate verder helpen dat hij zelf ontwikkeld is, vandaar mijn niet aflatende concentratie op eigen groei op fysiek, mentaal, emotioneel, en spiritueel niveau. Ik zoek steeds meer verdieping in het vak en hoop dat deze groep daar iets in kan gaan betekenen.

*De ontmoeting
als grond voor
ploegen
en zaaien.
Wanneer twee ontmoeten,
oogsten twee.*

Tirza Brouwer: Vanaf 2005 werkzaam als coach, supervisor en intervisie begeleider, met name teamtrainingen en management trainingen, werkt ook systemisch. Opleiding tot paardencoach bij Ruud Knaapen en Inge Kroesen, paardenopleiding bij Annemarie van der Toorn. Volgt op dit moment de teleclass van Kathy Pike. Wil graag een netwerk opbouwen en eventueel andere coaches inzetten voor de management trainingen die ze geeft.

Paulien Rutgers, 53 jaar, heerlijk getrouwd en 3 zonen. Sinds mijn 14e ben ik betrokken bij het paardrijden gehandicapten. Eerst jarenlang als vrijwilliger, daarna als IPG-er. Vanaf 2003 zit ik in de redactie van het Klein Hoefblad, vakblad voor aangepast paardrijden. In 2004 ben ik, na 18 jaar in het onderwijs werkzaam te zijn geweest, mijn eigen praktijk voor Animal Assisted Interventies, A.A.I. centrum De Klimop, begonnen na de opleiding Equine Assisted therapie op de Artevelde Hogeschool in Gent. Samen met mijn hond en paarden begeleid ik kinderen met gedrags- en ontwikkelingsproblematiek op de volgende doelgebieden: sociaal-emotioneel, cognitief, sensorisch, motorisch en diergerelateerde doelen. In juni van dit jaar ben ik zowel basisinstructeur freestyle als kindercoach geworden en heb me aangesloten bij de beroepsvereniging ABvC. Er komen momenteel 26 clientjes per week naar De Klimop. Ik ben nieuwsgierig hoe de leden in deze groep het spiegelen met paarden in de dagelijkse praktijk inzetten.

Charlotte van Iersel Ik heb mijn hele leven al een grote passie voor paarden en vanaf mijn 11e zijn ze onlosmakelijk met mij en mijn leven verbonden. Op dit moment heb ik zelf 3 paarden. Vlerk, Liberty en Ti Sento Amor. Daarnaast werk ik ook met Nisco, Pino, Silca en andere paarden die op mijn pad komen. Voornamelijk verzorg ik individuele coaching en teamsessies voor Achmea bij mijn paarden. Daarnaast doe ik ook workshops en individuele sessies buiten Achmea. Ik heb een brede didactische, coördinerende en creatieve achtergrond. Verder ga ik altijd op zoek naar opleidingen/nascholing die bij mijn persoonlijke ontwikkelingsfase passen of bij de ontwikkelingsfase van mijn paarden. Ook ga ik soms op zoek naar nascholing die past bij de verzoeken die ik van deelnemers krijg.

Mijn visie en voorkeur gaat uit naar het houden van paarden op een zo natuurlijk mogelijke manier en ook naar natuurlijk ondernemen en ervaringsgericht leren. Daarnaast wil ik dat deze vorm van begeleiding toegankelijk is voor iedereen die hier behoefte aan heeft.

Ik verwacht/wens een groot samenwerkingsverband en netwerk, waarbij we onze kennis onvoorwaardelijk met elkaar delen en waarbij de gun- en funfactor heel hoog is onderling.

Hansje Welten Sinds 2003 geeft zij als Ecologisch Pedagoog leiding aan D'n Hoef:

Een kind is meer dan een leerling, meer dan een zoon of dochter. Een kind gaat naar school, maakt onderdeel uit van een gezin, speelt in de buurt en is lid van bijvoorbeeld een sportvereniging. Op D'n Hoef ligt het accent op het volledige systeem rond het kind.

Vanuit een integrale benadering verkrijg je de benodigde competenties om kinderen te helpen, deel te nemen aan een maatschappij die steeds complexer wordt. Op dit moment bezig met een HKZ-certificering (kwaliteitsnorm in zorginstellingen). Daarnaast verzorgt Hansje:

-nascholingen en cursussen mbt coachen van volwassenen en opvoeden van kinderen.

-OKEE-trainingen aan kinderen van gescheiden ouders.

-remedial teaching en andere begeleiding op en na school. Hieronder vallen ook sova-trainingen aan groepen kinderen op school.

-begeleiding middels het paard. Dit is een methodiek waardoor de ontwikkeling van kinderen wordt bevorderd. Deze begeleiding wordt door vier gediplomeerde equitherapeuten (Hippocampus) gegeven.

-pedagogische en opvoedkundige begeleiding rechtstreeks in de thuissituatie aan kinderen en ouders.

Ik wens inzicht te krijgen in de systematiek van coaching en spiegelen met paarden.

Sabine Jans-Leening Ik ben werkzaam als Freestyle systeem/rechtrichten/academische rijkunst instructrice, coach mensen met paarden, werk parttime bij Prinsntuincollege als docent hondentrimmen & paraveterinair en run daarnaast parttime mijn hondentrimsalon.

In het werk met freestyle methode komt het stuk spiegelen van de paarden en coachen van mensen al snel in beeld. Sinds kort volg ik nu een twee op één cursus bij Anne-Krista Blom om deze mensen zo goed mogelijk, samen met hun paard, beter te kunnen begeleiden als het om persoonlijk coachen gaat.

Naast bovenstaande werkzaamheden, is mijn doel in de toekomst om natuurlijk paardengedrag, natuurlijk leiderschap, respectvolle omgang met paarden en goede verzorging te gaan voordragen via instructie, workshops en clinic's met name naar de mensen met paarden en vooral ook de kinderen op verschillende locatie's zoals manege's en ruiter- en rijverenigingen.

Ik heb als drijfveer om mensen met paarden in de reguliere paardensport te laten zien dat het ook anders kan.

Marianne Bijkerk Docente op een middelbare school, waarbij ze ook kinderen coacht. Heeft zich georiënteerd op coaching met paarden door veel te lezen en is nu op zoek naar een goede opleiding. Woonachtig in Heerjansdam en heeft een bruin-bonte Tinker, die bij Sabine Jans op stal staat.

Carla Rutgers, 50 jaar. Sinds 2006 een zelfstandig coach, mediator en trainer. Na mijn studie biologie vier jaar wetenschappelijk onderzoek (promotie) en zestien jaar bij de Rijksoverheid als beleidsmedewerker, inspecteur en leidinggevende. Paarden zijn sinds mijn 7^e jaar in mijn leven, maar

meestal als recreatie naast mijn loopbaan. Ik heb een ORUN-diploma en heb enkele jaren les gegeven. In 2010 heb ik een marktonderzoek uitgevoerd naar de wereld van therapie, coachen, begeleiden en trainen met paarden omdat ik wilde weten hoe ik mijn eigen paarden bij het coachen kon betrekken. Dit marktonderzoek leidde tot het opzetten van mijn site www.paardenlevenskunst.nl. Doel: een digitaal kennis- en expertise centrum worden. Ik ben namelijk goed in onderzoeken, analyseren en kennis vertalen naar de praktijk en organiseer daarnaast graag allerlei bijeenkomsten en activiteiten. Dit jaar heb ik een opleiding tot Horse Assisted Educator gevolgd bij Horsedream/EAHAE (Jacolijne Coops) en een meester-gezel traject tot coach met paarden bij Spiegelend Paard (Anne-Krista Blom). Ondertussen heb ik mijn eerste workshops gegeven, het is enorm leuk om mijn paarden hierbij in te kunnen zetten en nu eens een totaal andere kant van ze te zien!

Op het moment komen hier eerstelijns psychologen kijken hoe een paard in een therapie-traject kan worden ingezet en ik hoop dat er af en toe cliënten van hen gaan komen voor een sessie met de paarden. Zo kan ik de kennis vanuit de studie psychologie (Open Universiteit) die ik nu volg goed inzetten.

Caroline Koolen, Inge Savenije, Sonja Veltkamp, Francis Heuts, Bep Dijkhuizen, Danny Nehm en Ingrid Wijers waren verhinderd deze keer maar hebben aangegeven indien mogelijk een volgende bijeenkomst aan te sluiten.

Agnes de Groot	www.devertakteboom.nl	Agnes@devertakteboom.nl
Maatje Bon	www.bonspirit.nl	info@bonspirit.nl
Dimphy Noordermeer	www.censcoaching.nl	cens@censcoaching.nl
Tirza Brouwer	www.inessentie.eu	Tirza.brouwer@planet.nl
Sabine Jans	www.equibasic.nl	info@equibasic.nl
Hansje Welten	www.opvoeding-lierop.nl	info@opvoeding-lierop.nl
Paulien Rutgers	www.aatcentrumdeklimop.nl	aatcentrumdeklimop@gmail.com
Charlotte van Iersel	www.cv-coaching.nl	info@cv-coaching.nl
Carla Rutgers	www.paardenlevenskunst.nl	info@paardenlevenskunst.nl